

บทที่ 1

บทนำ

ความป็นมาและความสำคัญของปัญหา

โลกปัจจุบันได้เจริญก้าวหน้าเข้าสู่ยุคโลกาภิวัตน์หรือไฮเทคแห่งการสื่อสารที่ไร้พรมแดนอย่างรวดเร็ว ทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงต่างๆตามมาอย่างมากมายทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง เทคโนโลยีต่างๆ สิ่งเหล่านี้แม้ว่าจะก่อให้เกิดความเจริญก้าวหน้าก็ตาม แต่ผลกระทบก็มีเพิ่มมากขึ้นเป็นเงาตามตัวเช่นกัน อาทิ ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาโสเภณี ปัญหาการละเมิดสิทธิเด็กและสตรี ปัญหาโรคภัยต่างๆ ปัญหาความประพฤติมิชอบทั้งในวงราชการและวงธุรกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาเกี่ยวกับความไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน อันเป็นปัจจัยพื้นฐานสำหรับประชาชนในการดำรงชีวิตอยู่อย่างปกติสุขในสังคม ปัญหาเหล่านี้จึงเป็นอย่างย่งที่รัฐบาลจะต้องดำเนินการแก้ไข โดยมอบหมายให้ผู้ที่เหมาะสมและมีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงรับผิดชอบไปดำเนินการ นั่นก็คือ สำนักงานตำรวจแห่งชาติแต่การแก้ไขปัญหาดังกล่าวมานั้น หากดำเนินการเพียงลำพังหน่วยงานเดียวคงสำเร็จได้ยาก ดังนั้นจึงจำเป็นต้องร่วมมือกันทุกฝ่าย ซึ่งผู้ที่มีส่วนร่วมสำคัญที่สุดคือประชาชนนั่นเอง

สำนักงานตำรวจแห่งชาติเป็นหน่วยงานหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญในการบำบัดทุกข์ บำรุงสุขให้แก่สังคมและประชาชนทั่วไป เพราะเป็นหน่วยงานที่มีผู้ปฏิบัติหน้าที่ใกล้ชิดประชาชนมากที่สุด ดังนั้นจึงมีนโยบายการดำเนินงานด้านมวลชนสัมพันธ์ โดยการปรับปรุงการปฏิบัติงาน และการบริการประชาชนให้พอใจในการทำงานมากยิ่งขึ้น การประชาสัมพันธ์ การพบปะเยี่ยมเยียนประชาชน เป็นยุทธวิธีหนึ่งเพื่อสร้างความเข้าใจและมั่นใจให้แก่ประชาชน โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการดำเนินงานของตำรวจอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องตามแผนแม่บทของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ และแผนนโยบาย แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 ที่ว่าจะต้องมีการปรับปรุงระบบการบริหารงานพัฒนาให้สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาประเทศที่เน้นการเพิ่มบทบาทการมีส่วนร่วมขององค์กรประชาชน โดยให้ประชาชนมีส่วนในการกำหนดแนวทางการพัฒนาของตนเองมากขึ้น (แนวคิดและทิศทางการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8, 2544 : 79)

จากแนวนโยบายดังกล่าว ตำรวจภูธรจังหวัดบุรีรัมย์ จึงได้รับอนุมัติให้จัดตั้งตำรวจชุมชนตามโครงการระยะที่ 1 ได้รับอนุมัติจำนวน 4 แห่ง ได้แก่ อำเภอเมืองบุรีรัมย์ อำเภอห้วยราช อำเภอลำปลายมาศ และอำเภอประโคนชัย ในปี พ.ศ. 2541 ต่อมาได้รับอนุมัติเพิ่มเติมตามโครงการระยะที่ 2 อีกจำนวน 7 แห่งและสมทบอีกจำนวน 12 แห่ง ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2542 เป็นต้นมา และจาก

การดำเนินงานของตำรวจชุมชนประจำตำบลจังหวัดบุรีรัมย์ ที่ผ่านมามีการดำเนินงานที่เกิดขึ้นจาก การบริหารจัดการอันเป็นข้อจำกัดของ ปัญหา อุปสรรค นานาประการ ในการดำเนินงานของตำรวจ ชุมชนประจำตำบลของจังหวัดบุรีรัมย์ ผู้วิจัยซึ่งเป็นผู้มีบทบาทหน้าที่ปฏิบัติภาระกิจอยู่ที่ตำรวจภูธร จังหวัดบุรีรัมย์ มีความสนใจที่จะศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของการ ปฏิบัติงานตำรวจชุมชนประจำตำบล กรณีศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อหาแนวทางที่จะแก้ไขปัญหา และข้อจำกัดในการดำเนินงานของตำรวจชุมชนประจำตำบลภายในจังหวัดและสำนักงานตำรวจ แห่งชาติต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างด้านปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยภายนอกของตำรวจ ชุมชนกับประสิทธิผลการปฏิบัติงานตำรวจชุมชนประจำตำบล
2. เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างด้านปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนกับประสิทธิผล ของการปฏิบัติงานตำรวจชุมชนประจำตำบล
3. เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ปัจจัยภายนอกของตำรวจชุมชนที่มีต่อประสิทธิผล การปฏิบัติงานของตำรวจชุมชนประจำตำบล
4. เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านการติดต่อประสานงานและแหล่งข่าวสาร ระหว่างประชาชนกับตำรวจชุมชนที่มีผลต่อประสิทธิผลของการปฏิบัติงานตำรวจชุมชนประจำ ตำบล

ความสำคัญของการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาคาดว่าจะได้รับประโยชน์ ดังนี้

1. ทำให้ทราบถึงความแตกต่างด้านปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยภายนอกกับประสิทธิผล การปฏิบัติงานตำรวจชุมชนประจำตำบล
2. ทำให้ทราบถึงความแตกต่างด้านปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนกับประสิทธิผลการ ปฏิบัติงานตำรวจชุมชนประจำตำบล
3. ทำให้ทราบถึงความสัมพันธ์เกี่ยวกับปัจจัยภายนอกของตำรวจชุมชนที่มีผลต่อ ประสิทธิผลของการปฏิบัติงานตำรวจชุมชนประจำตำบล
4. ทำให้ทราบถึงความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านการติดต่อประสานงานและแหล่งข่าวสาร ระหว่างประชาชนกับตำรวจชุมชนประจำตำบลที่มีผลต่อประสิทธิผลของการปฏิบัติงานตำรวจ ชุมชนประจำตำบล
5. นำผลที่ได้เป็นแนวทางในการพัฒนางานตำรวจชุมชนให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้กำหนดประชากร กลุ่มตัวอย่างและตัวแปรในการศึกษา ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของตำรวจชุมชนประจำตำบล จังหวัดบุรีรัมย์ ดังนี้

1. ประชากร

1.1 ผู้ปฏิบัติงานตำรวจชุมชน

1.1.1 ฝ่ายบริหารตำรวจชุมชนประจำตำบล

1.1.2 ตำรวจผู้ปฏิบัติงานตำรวจชุมชนประจำตำบล

1.1.3 ราษฎรอาสาสมัครตำรวจชุมชนประจำตำบล

1.2 ประชาชนในเขตพื้นที่ศึกษาเปรียบเทียบ

1.2.1 ผู้นำท้องถิ่น (นักการเมืองท้องถิ่น ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกองค์การบริหาร

ส่วนตำบล)

1.2.2 ข้าราชการในท้องถิ่น

1.2.3 ผู้ประกอบธุรกิจส่วนตัว/ค้าขายหรือผู้ประกอบการในท้องถิ่น

1.2.4 พระสงฆ์ / นักบวช

1.2.5 ประชาชนทั่วไป

2. กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัย ทำการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง

(Purposive Sampling) จากตำรวจชุมชนประจำตำบลทั้งหมด จำนวน 21 สถานี โดยกำหนด โทวตาอำเภอละ 1 สถานี ได้มาเพียง 11 สถานี เจ้าหน้าที่ตำรวจชุมชนประจำตำบลสถานี ละ 2 คน รวมทั้งหมด 22 คน ราษฎรอาสาสมัครตำรวจชุมชนประจำตำบลสถานี ละ 5 คน รวมทั้งหมด 55 คน และประชาชนในพื้นที่ตำรวจชุมชนประจำตำบล สถานี ละ 10 คน รวมทั้งหมด 110 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น จำนวน 187 คน

3. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ได้แก่ สภาพภูมิหลังของตำรวจชุมชน ประจำตำบลและประชาชน โครงการตำรวจชุมชน ประกอบด้วย

3.1.1 ปัจจัยส่วนบุคคลหรือลักษณะทางประชากรของตำรวจชุมชน ราษฎรอาสาสมัครและประชาชน ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ รายได้ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ภาษาที่ใช้

3.1.2 ลักษณะทางประชากรของประชาชน ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ รายได้ ระดับการศึกษา ตำแหน่งในหมู่บ้าน และ ภาษาที่ใช้

3.1.3 ปัจจัยภายนอก ได้แก่ นโยบายการบริหารงาน ค่าตอบแทน เบี้ยเลี้ยง เงินเดือน ความดีความชอบ ความก้าวหน้าของผู้บังคับบัญชาและผู้ร่วมงาน ปริมาณงาน

สภาพการทำงาน ความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา

3.1.4 การติดต่อประสานงานกับตำรวจชุมชนและแหล่งข่าวสารที่ได้รับจากตำรวจชุมชนประจำตำบล

3.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variables) ได้แก่ ประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานของตำรวจชุมชนประกอบด้วย

3.2.1 ด้านการบริการทั่วไป

3.2.2 ด้านการอำนวยความสะดวกธรรมทางอาญา

3.2.3 ด้านการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

3.2.4 ด้านการควบคุมและการอำนวยความสะดวกด้านการจราจร

3.2.5 ด้านการประชาสัมพันธ์และแสวงหาความร่วมมือจากประชาชน

นิยามศัพท์ที่ใช้ในการศึกษา

1. ตำรวจชุมชนประจำตำบล (ตชต.) หมายถึง หัวหน้าตำรวจชุมชนซึ่งเป็นนายตำรวจชั้นสัญญาบัตรหรือชั้นประทวนที่มียศเป็นนายควมตำรวจหรือจำสับตำรวจอายุไม่น้อยกว่า 45 ปี และผู้ช่วยหัวหน้าตำรวจชุมชนซึ่งเป็นข้าราชการตำรวจชั้นประทวนอีกไม่น้อยกว่า 1 นาย ทำงานร่วมกับประชาชนในพื้นที่ของตำบลนั้น โดยคัดเลือกลงจากคณะกรรมการที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กำหนดอีกหมู่บ้านละ ไม่น้อยกว่า 10 นาย รวมแล้วไม่น้อยกว่า 10 นาย มีฐานะเป็นผู้ช่วยเหลือเจ้าพนักงาน มีอำนาจหน้าที่ป้องกันปราบปรามและบริการประชาชนตามภารกิจที่กำหนดหน้าที่การงานไว้ตามโครงการตำรวจชุมชนประจำตำบล โดยมีที่ทำการอยู่ภายในตำบลที่รับผิดชอบและเฝ้ากำกับดูแลควบคุมให้คำปรึกษาแนะนำหรือปฏิบัติงานโดยสถานีตำรวจภูธรอำเภอ/กิ่งอำเภอหรือสถานีตำรวจภูธรตำบล

2. ผู้ปฏิบัติงานในโครงการตำรวจชุมชน หมายถึง บุคคลที่เข้าร่วมทำงานในโครงการตำรวจชุมชน ได้แก่ หัวหน้าตำรวจชุมชน ผู้ช่วยหัวหน้าตำรวจชุมชน ราษฎรอาสาสมัครเป็นตำรวจชุมชน บุคคลอื่นใดที่มีหน้าที่กำกับ ดูแล ติดตาม ตรวจสอบ แนะนำ เก็บรวบรวมข้อมูล เป็นวิทยากรของงานตำรวจชุมชน ประสานงานระหว่างตำรวจชุมชนแต่ละแห่งในอำเภอ/กิ่งอำเภอ และจังหวัด

3. ราษฎรอาสาสมัครตำรวจชุมชน หมายถึง ประชาชนทุกคนที่มีกำลังความคิด ความสามารถ มีจิตใจเสียสละ มีความต้องการที่จะอุทิศตนและมีเวลาพร้อมที่จะสละเวลาทุกเมื่อที่จะเป็นผู้ริเริ่มหรือเข้ามาช่วยเหลืองานตำรวจในทุกครั้งที่ทางราชการมีความต้องการความร่วมมือช่วยเหลือ โดยไม่ต้องชักชวนหรือร้องขอ ไม่ต้องมีใครบังคับและไม่หวังสิ่งตอบแทนใด ๆ แต่เพื่อประโยชน์สุขของหมู่บ้าน ตำบล

4. **สิทธิประโยชน์ของรณสุทธอาสาสมัครตำรวจชุมชน** หมายถึง สิทธิประโยชน์ที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมปฏิบัติงานตามโครงการตำรวจชุมชนมาแล้วไม่น้อยกว่า 2 ปี ผ่านหลักเกณฑ์การพิจารณาตามที่กรมตำรวจกำหนด สามารถเข้ารับราชการเป็นตำรวจโดยวิธีพิจารณาความเหมาะสมและสอบคัดเลือกเป็นนักเรียนพลตำรวจ

5. **ไกล่เกลี่ยประนอมข้อพิพาท** หมายถึง การที่บุคคล 2 ฝ่าย สมัคใจตกลงที่จะยุติข้อพิพาทในทางแพ่งหรือความผิดอาญา เฉพาะกรณีที่เป็นความผิดต่อส่วนตัวซึ่งเป็นการผิดที่ยอมความกันได้ เพื่อให้คดีดังกล่าว ได้ยุติเสร็จสิ้น ณ ที่ทำการตำรวจชุมชนนั้น หรือภายในตำบลนั้น ไม่ต้องนำคดีไปฟ้องร้องกล่าวโทษ กล่าวหาในชั้นสถานีตำรวจ หรือชั้นศาล

6. **ปัจจัยภายนอก** คือ ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานของตำรวจชุมชนประจำตำบล ได้แก่ ความสัมพันธ์กับผู้ร่วมงาน ลักษณะงาน ค่าตอบแทน สภาพการทำงาน นโยบายการบริหารงาน ความดีความชอบความก้าวหน้า

7. **ปัจจัยส่วนบุคคล** ได้แก่ ปัจจัยด้านลักษณะทางประชากรของบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ อาชีพ รายได้ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ภาษาที่ใช้พูด ตำแหน่ง

8. **ความพึงพอใจ (Satisfaction)** คือ ความรู้สึกหรือทัศนคติเชิงบวกของบุคคลที่มีต่อบทบาทในการปฏิบัติงานในด้านต่างๆของตำรวจชุมชนประจำตำบลที่ปฏิบัติงานจริง ได้แก่ ความพึงพอใจในด้านการให้บริการของตำรวจชุมชนด้านการให้บริการ การอำนวยความสะดวกยุติธรรมทางอาญา ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ด้านการอำนวยความสะดวกด้านการจราจร ด้านการประชาสัมพันธ์และแสวงหาความร่วมมือ

9. **การอำนวยความสะดวกทางอาญา** หมายถึง การดำเนินการสอบสวนและรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อกำหนดคดีตามกระบวนการของกฎหมายของตำรวจเพื่อความเป็นธรรมของทุกฝ่ายมีคุณภาพโปร่งใสรวดเร็วและสามารถตรวจติดตามได้

10. **ความสัมพันธ์กับตำรวจชุมชน** ได้แก่ การติดต่อประสานงานกับตำรวจชุมชนและแหล่งข่าวสารที่ได้รับจากตำรวจชุมชนประจำตำบลที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของการทำงานของตำรวจชุมชนประจำตำบล

11. **ประสิทธิผลการปฏิบัติงานตำรวจชุมชน** หมายถึง การปฏิบัติงานที่ได้ตามเกณฑ์การชี้วัดที่แสดงออกมาได้โดยเครื่องมือชี้วัดที่คัดแปลงมาจากตัวชี้วัดประสิทธิภาพของกรมตำรวจ โดยการปฏิบัติงาน 5 ด้าน คือด้านบริการทั่วไป ด้านอำนวยความสะดวกยุติธรรมทางอาญา ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ด้านการควบคุมและอำนวยความสะดวกด้านการจราจร ด้านประชาสัมพันธ์และแสวงหาความร่วมมือจนเป็นผลสำเร็จของงาน